

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ετήσια: Έν' Ελλάδι φρ. 10, εν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

15 Φεβρουαρ. 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρانيθεΐσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

Συνέγμια· ἰδίαι σελ. 81.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Παίδευσις καὶ ἀνατροφή.

Ἑρ.—Τί ἐννοεῖς διὰ τῶν λέξεων τούτων—Παίδευσις καὶ ἀνατροφή;

Ἀπ.—Ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ παίδευσις εἶναι δύο σύγχρονοι ἐργασίαι, δι' ὧν μεταδίδονται εἰς τὰ παιδία ἀμφοτέρων τῶν φύλων αἱ γνώσεις, ἅς ἀπεταμίευσαν αἱ προηγηθεῖσαι ἡμῶν γενεαὶ καὶ ἡ ἡμετέρα, καὶ ἀναπτύσσονται τὰ φυσικὰ χαρίσματα τῶν παιδιῶν τούτων, ὅπως ἐκτελέσωσι δεόντως τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν.

Ἑρ.—Τίς δίδει εἰς τὰ παιδία τὴν πρώτην ἀνατροφήν;

Ἀπ.—Σχεδὸν πάντοτε ἡ μήτηρ. Τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς μητρὸς εἶναι τὰ βαθύτερον ἐντυπούμενα εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν νέων. Τὸ μητρικὸν παράδειγμα ἀφυπνίζει τὰς καρδίας τῶν παιδιῶν καὶ καθοδηγεῖ αὐτὰ εἰς τὰς γνώσεις καὶ τὰ στοιχειώδη καθήκοντα τῆς ζωῆς.

Ἑρ.—Τίς ἐξακολουθεῖ μετέπειτα τὴν ἀνατροφήν τῶν παιδιῶν;

Ἀπ.—Μετά τινα ἡλικίαν, τὸ ἔργον τοῦτο ἀναλαμβάνει ὁ διδάσκαλος, ἡ ἢ διδασκάλισσα, ἀναλόγως τοῦ φύλου τοῦ παιδιοῦ· διότι οἴγονεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, δὲν ἔχουσι καιρὸν πρὸς διδασκαλίαν τῶν τέκνων τῶν πολυτάκτις δὲ δὲν ἔχουσι καὶ τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις.

Ἑρ.—Τίνας ἐγγυήσεις παρέχει εἰς τὰς οἰκογενεῖας εἰς ξένος, ὅπως ἀναθέσωσιν αὐτῷ τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων τῶν;

Ἀπ.—Ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ παρέχῃ ἐγγυήσεις ἰκανότητος καὶ τιμιότητος, ἅς ἐπιβεβαιωθῶ τὸ δίπλωμα αὐτοῦ, δι' οὗ πιστοποιεῖται ὅτι, ἐξετασθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων, ἐκρίθη ἄξιος πρὸς διδασκαλίαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπιτηρεῖται διδάσκων καὶ ὑπὸ ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν.

Ἑρ.—Πάντες οἱ πολῖται εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἀποκτώσιν ἐντελῆ παίδευσιν;

Ἀπ.—Ὁ βαθμὸς τῆς παιδείσεως εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰ μέσα τοῦ πολίτου καὶ τὸ ἐπάγγ-

γελμα, ὅπερ μέλλει νὰ ἐξασχῆσθαι πρὸς πορισμὸν βίου. Ὁ μὴ ἀποκτῶν ὅμως τὰς ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας γνώσεις, οὗτος ὀλίγον διαφέρει τοῦ κτήνου.

Ἑρ.—Ποῖαι εἶναι αἱ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι γνώσεις;

Ἀπ.—α') Ἡ καθαρὰ καὶ εὐκολος ἀνάγνωσις, ἡ εὐανάγνωστος καὶ ταχεῖα γραφὴ, καὶ ἡ εὐκολία τοῦ ἐκφράζεσθαι προφορικῶς καὶ ἐγγράφως.

β') Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς.

γ') Ἡ ἱερὰ ἱστορία καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία.

δ') Ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ἑρ.—Ποίας ἄλλας γνώσεις νομίζεις ἀναγκαίας, κατὰ δεύτερον λόγον;

Ἀπ.—Καλὸν εἶναι νὰ ἐννοῇ ὁ πῶς οὖν ὁ πολίτης μίαν ξένην γλῶσσαν καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς διοικητικῆς νομοθεσίας καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου, καὶ νὰ μάθῃ γενικὰς τινὰς ἰδέας περὶ τεχνῶν καὶ χημείας. Ὁφείλμιος εἶναι καὶ γνώσις τις τῆς μουσικῆς καὶ αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις, δι' ὧν ἐνδυναμοῦται καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, οἷον ὁ δρόμος, τὸ κολύμβημα, ἡ εὐθυβολία κτλ.

Ἑρ.—Εἰς ἄνθρωπον ὅστις θὰ ζήσῃ ἐργαζόμενος διὰ τῶν χειρῶν, τί χρησιμεύει ἡ γνώσις τῆς ἱστορίας;

Ἀπ.—Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ διδακτικώτατον τῶν μαθημάτων καὶ ὁ καθημερινὸς ὁδηγὸς τῶν ἀνθρώπων. Μᾶς διδάσκει τὰ λάθη καὶ τὰ παραπτώματα, ὅσα κατέστρεψαν τοὺς πατέρας μας, καὶ τὰς ἀρετὰς, δι' ὧν ἐδοξάσθησαν. Μᾶς διδάσκει πῶς ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ ξένων κατακτητῶν, ὅσάκις διηρέθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πῶς, ὅσάκις ὁμονόησαν, κατέστρεψαν ἐχθροὺς ἀνικητούς. Οἱ Ἕλληνες οἱ γνωρίζοντες τί ἦτον ἡ Ἑλλάς καὶ διὰ ποίων θαυμάτων ἀνδρίας καὶ αὐταπαρνήσεως ἀνεστήθη ἐκ νεκρῶν τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον, αἰσθάνονται θερμότερον τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἔπεται συνέχεια.

Ὁ μετὰ τὴν εὐφυΐαν τὴν παρακμάζουσαν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν στηλιτεύσας Ἀριστοφάνης εἶπε·

καὶ πρὸς τοῦτοισιν ἔφρασκεν
Ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν,
Κἄτ' ἐντεθεὶν προωρατέους καὶ τοὺς ἀνέμους διαθηρῆσαι,
Κἄτ' αὖ κυβερνᾶν αὐτὸν ἐκυτῶ. (Ἰπ. 541 ε.)

Ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν οὐδεὶς ἐνθυμεῖται τὸ σοφὸν τοῦτο λόγιον, καὶ οἱ ἐρέσσειν μὴ εἰδότες, πηδαλιούχοι καὶ κυβερνήται αὐτοσχεδιάζονται τοιούτων τοὺς οἰάκας κρατούντων, οὐδὲ γαληνιώσης τῆς θαλάσσης, τοῦ πληρώματος παύουσιν οἱ κίνδυνοι. Τί δ' ἂν χειμῶν καταρράγῃ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνήχεια· ἰδίε σελ. 81.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΒΑΘΜΗ

Ὁ στόμαχος.

Ἐνθυμεῖσαι, βέβαια, τί εἶνε οἰσοφάγος.

Προχθές σοῦ τὸ εἶπα, καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἐλθσμόνῃς τόσο γρήγορα.

Οἰσοφάγος εἶνε ὁ σωλὴν, διὰ τοῦ ὁποῖου κυκλικῶν δὲ φάρυγγε μὲ τὸν στόμαχον.

Ὅταν λοιπὸν τὸ φαγητὸν εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἰσοφάγον, μεταβαίνει εἰς τὸν στόμαχον κατὰ πολὺ περιέργον τρόπον. Τριγύρω τοῦ σωλῆνος αὐτοῦ εἶνε τοποθετημένοι πολλοὶ ἐλαστικοὶ κρίκοι ἢ δακτυλίδια, τὰ ὁποῖα ἀφ' ἐνὸς μὲν σφίγγονται ὀπισθεν τοῦ φαγητοῦ καὶ τὸ ὠθοῦσι τοιουτοτρόπως πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαστέλλονται ἐνώπιόν του καὶ τοῦ ἀνοίγουν δρόμον. Οὕτω δὲ τὸ μεταφέρουσι βαθμηδὸν εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ἐκεῖ σφίγγεται ὁ τελευταῖος κρίκος, καὶ τὸ φαγητὸν πίπτει ἐντὸς τοῦ στομάχου.

Εἶδες ποτὲ σκώληκα νὰ περιπατῇ; Θὰ παρητήρησες βεβαίως πῶς φουσκώνει ἀλληλοδιαδόχως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματός του ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ὡς ἂν ἐκυλίετο κανὲν πρᾶγμα ἐντὸς του, ἀπὸ τὴν οὐρὰν πρὸς τὴν κεφαλὴν τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτα κίνησιν ἤθελες παρατηρήσει καὶ εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἐβλεπες ἐνῶ ἐργάζεται. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ κίνησις αὐτὴ ὠνομάσθη κίνησις σκωληκώδης, διότι ὁμοιάζει μὲ τὴν κίνησιν τῶν περιπατούντων σκωλήκων.

Ἐδῶ πρέπει τώρα νὰ προσέξῃς εἰς κάτι τι πολὺ περιέργον, ὡς πρὸς τὴν κίνησιν περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν.

Ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν ὁμοιάζει διόλου τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς σου, ὅταν λαμβάνῃ τὸν ἄρτον, οὔτε τῆς σιαγόνης σου, ὅταν τὸν μασῇ, οὔτε τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος, ὅταν καταπίνῃς. Ὅλαι αὐταὶ αἱ κινήσεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ σέ ἂν θέλῃς τὰς κάμνεις, ἂν θέλῃς δὲν τὰς κάμνεις, διότι ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄργανα σὲ γνωρίζουν, τὰ γνωρίζεις, καὶ σὲ ἀναγνωρίζουν οὕτως εἰπεῖν καὶ σὲ ὑπακούουν. Ἐδῶ ὅμως ἐμβαίνομεν εἰς ἄλλον κόσμον, κόσμον ἄγνωστον, ὅστις οὔτε σὲ γνωρίζει, οὔτε σὲ ὑπακούει. Τὰ μικρὰ ἐκεῖνα δακτυλίδια τοῦ οἰσοφάγου σου κινούνται, ἐλέπεις, μόνον τῶν, εἴτε θέλεις εἴτε

δὲν θέλεις, καὶ ἂν σοῦ ἔλθῃ ἕξαφνα ὄρεξις νὰ τοὺς φωνάζῃς: «σταθῆτε,» ὅχι μόνον δὲν θὰ σ' ἀκούσουν, ἀλλ' οὔτε θὰ προσέξουν καὶ εἰς τὴν διαταγὴν σου. Τὸ σῶμά σου, καθὼς παρατηρεῖς, εἶνε ἐν μικρὸν βασιλεῖον, τοῦ ὁποῖου εἶσαι μὲν βασίλισσα, ἀλλὰ δὲν ὀρίζεις παρὰ μόνον τὰ σύνορα. Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, τὰ χεῖλη, τὰ βλέφαρα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐξωτερικὰ μέρη εἶνε ταπεινοὶ σου ὑπῆκοοι, καὶ ὅ,τι σὺ διατάξῃς τὸ ἐκτελοῦν εἰς τὴν στιγμὴν χωρὶς ἀντιλογίαν τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ βασιλείου σου οὐδὲ καὶ σὲ γνωρίζει. Εἶνε μικρὰ τις δημοκρατία, ἥτις αὐτοδιοικεῖται,—καθὼς λέγουν αἱ ἐφημερίδες τὰς ὁποίας λαμβάνει ὁ πατήρ σου,—καὶ οὔτε ἀκούει οὔτε δέχεται διαταγὰς σου.

Ἡ δημοκρατία αὕτη εἶνε τὸ μαγειρεῖον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ σώματος. Ἐκεῖ κατασκευάζεται τὸ αἷμα καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς μαγειρικῆς, πρὸς καρδίαν σου μὲν ἐννοεῖται, χωρὶς ὅμως νὰ ἐρωτηθῆς, μήτε νὰ τὸ γνωρίζῃς. Ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο οἰκοδόσποιον, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ὑπηρεταὶ τῆς ἐκλείσαν τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου, διὰ νὰ ἐργάζωνται ἐντὸς αὐτοῦ ἐλεύθεροι καὶ κατὰ τὰς ὀρέξεις των. Ταπεινωτικὸν εἶνε τοῦτο βέβαια πλὴν τί νὰ γείνη. Πάρε το ἀπόφασιν, καὶ κυβέρνα τοῦλάχιστον φρονίμως ὅσους ὑπῆκοὺς ἔχεις εἰς τὰς διαταγὰς σου.

Ὁ στόμαχος εἶνε ὁ ἀρχιμάγειρος, τοῦτέστιν ὁ πρόεδρος τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἐσωτερικῆς σου δημοκρατίας. Αὐτὸς ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους, φέρει ἐπὶ τῶν ὤμων του ὄλον τὸ βάρος τῆς διοικήσεως, καὶ ἀγρυπνεῖ περὶ τῆς κοινῆς εὐημερίας.

Σοῦ εἶπα: «ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους,» καὶ ἐνόμισες ἴσως ὅτι ἡ φράσις αὕτη εἶνε ἀπλὴ παραβολή. Διόλου ὁ στόμαχος μαγειρεύει ἀληθινὰ ψῆνει, βράζει, καθὼς ψῆνει καὶ βράζει ἡ μαγειρίσσα τῆς οἰκίας σας. Ποῦ εὐρίσκει ὅμως τὸ πῦρ; ποῖος τοῦ τὸ δίδει; Ἐδῶ βεβαίως δυσκολεύεται νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς, διότι ἐλθσμόνῃς ἴσως τὸν περίφημον ἐκεῖνον ἐπιστάτην, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμιλήσαμεν εἰς τὰς ἀρχὰς, καὶ ὅστις μοιράζει εἰς τοὺς ἐργάτας ὅ,τι χρειάζονται.

—Πολὺ καλὰ! Ὅμῳ παρατηρήσῃς ἄλλ' ἔχει ξύλα τὸ αἷμα διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν κύριον ἀρχιμάγειρον;

Ξύλα; Ἐχει κάτι τι πολὺ καλλίτερον παρὰ ξύλα ἔχει θερμότητα ἐτοιμὴν ἐντὸς του καὶ αὐτὴν δίδει εἰς τὸν στόμαχον. Ὅταν ὁ στόμαχος ἔχῃ ἐργασίαν, προσκαλεῖ τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον προστρέχει ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, καὶ τὸν θερμαίνει τόσο καλὰ, ὥστε βράζει ἀληθῶς καὶ μαγειρεύει τὰ ἐντὸς αὐτοῦ εὐρισκόμενα. Διὰ τοῦτο αἰσθανόμεθα ἐνίοτε μικρὰν τινα ἀνατριχίασιν εἰς τὰ νῶτά μας, ὅταν φορτώνωμεν πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Ὁ